

Kedvenc énekeim 2.: Ho 184.B

1. *Mária, Mária, mennyei szép hajnal,
Kit szépen köszöntött Gábiel arkangyal.*

2. *Mária, Mária, üdvösség hajnala,
Kire felvirradott boldogságunk napja.*

Ez az ének Lajtha László erdélyi gyűjtéséből való. Megtalálható az Éneklő Egyházban is a 249. szám alatt. Itt nem említik a gyűjtő nevét, csak annyit jeleznek, hogy erdélyi gyűjtésből való. Ez a variáns két hangban különbözik a Hozsannabelitől.

Ha kategóriába soroljuk, akkor az ún. „hajnal-énekek” csoportjába tartozik, mert Máriát „hajnal”-nak nevezi. Maga az ének meg is magyarázza, hogy miért. Mária az üdvösség hajnala, amelyre azután felvirradt boldogságunk napja. Lásd a 2. versszakot! (Lehetne a napot nagy kezdőbetűvel is írni, és akkor még egyértelműbb, hogy Krisztus a mi Napunk, számunkra Ő a Világ Világossága.)

Látszólag második kategóriás ének, mintha végig MáriARÓL szólna. De az utolsó sorban MáriáHOZ szól: „*Árva magyaroknak te vagy az ékesség.*” (6. vsz.) Innen visszatekintve olyan, mintha az összes előző versszak csak a megszólítás része lenne, felsorolva néhány kedves kifejezést Máriáról, mintha egy mini litánia lenne.

A „hajnal-énekeket” általában adventben szoktuk énekelni. (Lásd még Ho 11. és 12.) Ezt néha előveszem májusban is, októberben is. Kicsit nehéz beilleszteni a liturgiába úgy, hogy mind a 6 versszak beleférjen, és elérkezzünk a „te vagy” kifejezéshez. Ha nem éneklek végig, akkor megmarad második kategóriás jellegűnek. Persze ettől még szép marad. Főleg most, hogy tudjuk már, mi a vége az éneknek.

* * *

Ugyanerre a dallamra ismerek egy népdal-szöveget is. Nem tudom, hol található meg nyomtatásban. A kedvenc népdalos könyvemben (Tiszán innen, Dunán túl) nincs benne.

Az hol én elmegyek, még a fák is sírnak,
gyenge ágaikról levelek lehullnak.

Hulljatok, levelek, rejtsetek el engem,
mert az én édesem sírva keres engem!

Ne keress, édesem, mert el vagyok rejtve,
bánatfa levélbe el vagyok temetve!

Sír az út előttem, bánkódik az ösveny,
még az is azt mondja: áldjon meg az Isten!

Áldjon meg az Isten minden javaival,
mint kerti violát drága illatokkal!

(Az első és a 8. sorban az „is” helyett „es” énekelhető. Számomra ez az erdélyi eredetre utal.)

Bár igen szomorú az ének, mégis van benne valami gyönyörűség: nagy bánata ellenére nem átkozódik, hanem áldást mond.

Ezt az áldást az ének többi részétől elválasztva szoktam „használni”. Mégpedig húsvéthétfőn, miközben meglocsolom a lányokat.

Úgy tudom, hogy a húsvéti locsolás onnan ered, hogy húsvéthétfőn a lekipásztor végiglátogatta azokat, akiket nagyszombaton keresztelt meg. Meghintette őket szenteltvízzel, hogy emlékezzenek arra, hogy mostantól keresztények, azaz Krisztushoz tartozók, tehát éljenek is úgy. (A temetési szertartásban ma is elhangzik az utalás a szenteltvíz-hintéskor: „*Emlékeztessen a szenteltvíz kereshségünkre és Krisztusra, ...*”)

Emlékszem, hogy ennek jegyében ifjú koromban egy alkalommal a húsvéthétfői mise után a barátommal a szenteltvíztartóból töltöttük meg a vízpumpát, és azzal fröcsköltük le a templom előtt a lányokat.

Eredetileg a lekipásztor valószínűleg a frissen megkeresztelt fiúkat is meglocsolta szentelt vízzel. Mára a locsolásnak ez az értelme erősen elhalványult. Emlékeztető vagy áldó szavak helyett születtek mindenféle „locsoló versek”. Egy félig vicces, félig tragikus versike a kommunizmus időszakából: „*Zúg a traktor, szánt az eke, elvtársnő, permetezhetek-e?*” Egy másik versike ki is mondja, hogy itt üzletről van szó: „*Nesze hát rózsavíz, gyöngyöm, gyöngyvirágom! Hol a tojás, piros tojás? Tarisznyámba várom!*”

Rózsavíz, kölnivíz (értsd: Köln városából való illatos víz), „Krasznaja Moszkva” (Vörös Moszkva) nevezetű szovjet típusú locsolóvíz (röviden: pacsuli). Nekem a feleségem adta kölcsön a drága francia típusú „Givenchy” parfümjét, hogy inkább azzal locsoljam meg, ne az egyéb lötytyökkel. Ha nem adta, akkor kapta a „gyógyvizet”, azaz a csapból folyó kénes (azaz záptojás szagú) ivóvizet a viráglocsolóból permetezve.

Kedves Olvasóm! Akár fiú vagy, akár lány,

***Áldjon meg az Isten minden javaival,
mint kerti violát drága illatokkal!***